

Terveydenhuollon jätesuunnitelma

Organisaatio: Kanta-Hämeen hyvinvointialue Ahveniston sairaala

Laatimispäivämäärä: [20.8.2025]

Vastuuhenkilö: [Jaana Helenius ja Anja Piispanen]

Sisällys

Osa A. Käyttöönoton ja varusteluajan jätesuunnitelma.....	2
Assin käyttöönoton jäteperiaatteet	2
Osa B. Assin jätesuunnitelma	3
Jätteiden luokittelu, syntypaikat, käsittely ja keräys	3
1. Henkilöstön koulutus ja ohjeistus	9
2. Seuranta ja raportointi	9
3. Yhteistyökumppanit	9
4. Päivitykset ja tarkastukset	9

Tämä jätesuunnitelma koskee Kanta-Hämeen hyvinvointialueen Ahveniston sairaalan (Assi) jätehuoltoa. Tämä jätesuunnitelma on osa Kanta Hämeen hyvinvointialueen suunnitelmaa.

Suunnitelman tavoitteena on varmistaa turvallinen, ympäristöystävällinen ja lainsäädännön mukainen jätehuolto. Jätejakeiden tehokas käsittely vaatii useita eri toimenpiteitä ja teknologioita.

Assin jätehuollossa noudatetaan valtakunnallisia lakeja, asetuksia ja ohjeita sekä seuraavia periaatteita:

Lajittelu

Lajittelu on jätehuollon perusta. Kotitalouksissa, yrityksissä ja teollisuudessa tapahtuva lajittelu mahdollistaa erilaisten jätevirtojen ohjautumisen oikeisiin käsittelylaitoksiin. Lajittelun tarkkuus vaikuttaa suoraan kierrätyksen tehokkuuteen ja lopputuotteiden laatuun.

Kierrätys

Kierrätysprosessissa jätteet muutetaan uusiksi raaka-aineiksi ja tuotteiksi. Kierrätys vähentää uusien raaka-aineiden tarvetta, säästää energiaa ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Kierrätysmateriaalit voivat olla esimerkiksi metallia, muovia, lasia tai paperia, joista valmistetaan uusia tuotteita.

Energiantuotanto

Jätteestä voidaan tuottaa energiaa polttamalla tai biokaasuttamalla. Jätteenpoltossa syntyy lämpöä ja sähköä, ja biokaasussa eloperäinen jäte mädätetään hapettomissa olosuhteissa, jolloin syntyy biokaasua. Näin jätteistä saadaan arvokasta energiaa, joka korvaa fossiilisia polttoaineita.

Osa A. Käyttöönoton ja varusteluajan jätesuunnitelma

Assin käyttöönoton jäteperiaatteet

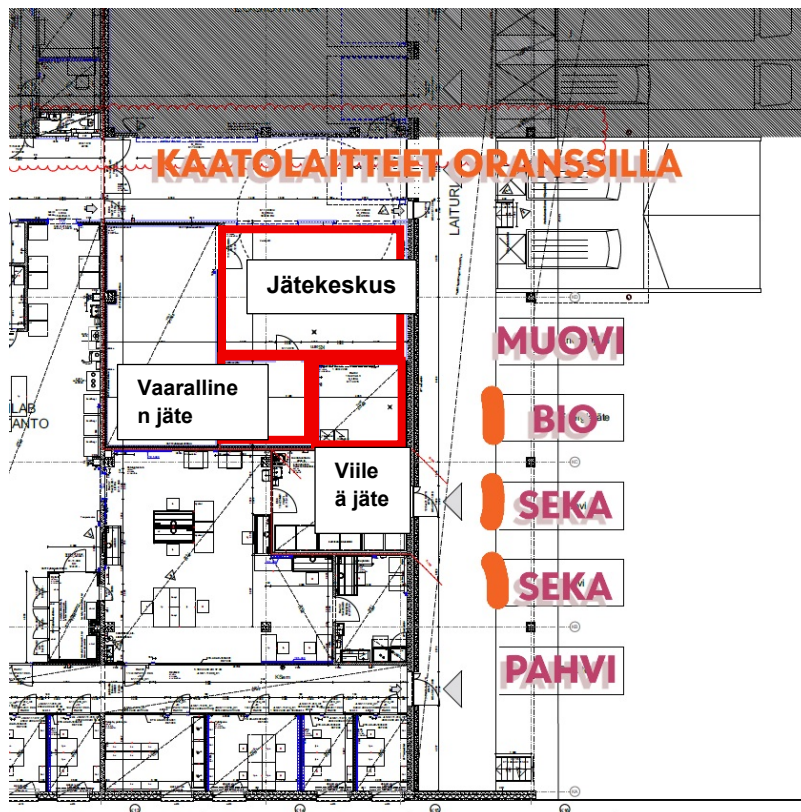
Assin käyttöönoton jäteperiaatteen mukaan jokainen toimittaja kuljettaa omat pakkausjätteensä pois.

Assissa on logistiikkapihalla jätepuristimet sekajätteelle, muovijätteelle, pahvijätteelle. Muut jätteet sijoitetaan jätejakeille varattuihin tiloihin: jätekeskus, viilennettävä jäte ja vaarallinen jäte.

Muovi- ja pahvijätteelle varataan kuhunkin kalustettavaan kerrokseen logistiikka-aulaan rullakko näitä jätteitä varten. Täältä ne viedään jätepuristimeen

Sekajätteet kerätään puhtauspalveluiden toimesta siivouskierrosten aikana. Sekajätteet voidaan laittaa jätekuiluun, sieltä ne menevät jätekaruselliin ja sieltä ne kuljetetaan logistiikkapihalla olevaan jätepuristimeen. Huomioitava jätekarusellin astioiden tyhjennykset.

Käytössä olevista taukotiloista kerätään biojätteet puhtauspalveluiden toimesta ja ne viedään kulloinkin kalustettavan/ varusteltavan kerroksen jätehuoneeseen. Täältä ne kuljetetaan Tuomen toimesta viileään jätehuoneeseen odottamaan hakua.

Kuva 1. Logistiikkapihan jätepuristimista ja 1.kerroksen jätevarastoista

Osa B. Assin jätesuunnitelma

Jätteiden luokittelu, syntypaikat, käsittely ja keräys

Sairaalajätteet voidaan jakaa useisiin eri luokkiin niiden alkuperän, koostumuksen ja vaarallisuusasteen perusteella. Jätelajittelussa noudatetaan valtakunnallisia lakeja, asetuksia ja ohjeita sekä Kanta Hämeen hyvinvointialueen sairaala-apteekin toimintaohjetta **E10.0 LÄÄKEJÄTTEEN KÄSITTELY JA PALAUTTAMINEN SAIRAALA-APTEEKKIIN.**

Taulukko 1. Assin jättejakeet

Jätelaji	Kuvaus	Syntypaikat	Esimerkkejä	Keräysastia	Väli-varastointi	Toimitustapa ja -paikka
Biojäte	Ruokajäte HUOM! Biojätteisiin ei saa laittaa nestemäisiä jätteitä	Potilashuone, henkilökunnan taukotila, palvelukeittiö	Ruuantähteet, kuoret, pilaantunut ruoka, kahvinporot, teepussit, lautasjätteet Ruokaöljyt ja rasvat voidaan laittaa biojätteisiin paperiin imeytettynä	Biojäteastia	Jätehuone Tuomilogistiikka hakee biojätteet päivittäin ilman erillistä palvelupyyntöä	Viilentävä jäte 1.kerros
Biologinen jäte	Tunnistettava ja ei-tunnistettava jäte	Leikkaussali, hoituhuone, tutkimushuone, toimenpidehuone	Ruumiin osat, elimet, verivalmisteet	Tiiviisti suljettava astia Terveystenhuollon yksikkö, selvästi merkitty lukittu varastointipai-ka Ei saa puristaa kasaan pakkaavalla jätekalustolla Pakataan jätelaitoksen ohjeiden mukaan	Yksikön tiloissa	Viilentävä jäte
Elohopeajäte		Hammashuollon yksiköt	Amalgaamijäte: amalgaaminerottimien liete instrumenttien huuhtelualtaan vesilukkojen sisältö amalgaamilla kontaminoituneet muut materiaalit kuten letkut, putket, liinat, tupot yms.			
Erikoisjäte ateriapalvelut	Vanhentuneet elintarvikkeet, joiden säilyvyys on kriittinen	Osastotoiminto	Lääkinnälliset ravintovalmisteet			
Kalusteet ja muu suurikokoinen jäte	Kalusteet ja muut suurikokoiset jätteet, jotka eivät sisällä elektroniikkaa	Kaikki tilat			Kalustekuljetus tilataan Tuomilogistiikalta	
Kemialliset jätteet	Vaaralliset kemikaalit	Kaikki tilat, laboratorio	Desinfointiaineet, puhdistusaineet laboratoriokemikaalit: formaliini, ksyleeni, reagenssit kehitysnesteet	Merkitty kanisteri, Tärkeintä on selkeä merkintä (esim. vaaramerkit). Kanisterit tai muovipakkaukset, jotka kestävät kemikaaleja	Vaarallisen jätteen huone Fimlab varasto formaliini ja ksyleeni	Hyväksytty ongelmajäteyritys
Lääkkeet ja lääkejätteet Apteekin ohjeen linkki! Kiinteä lääkejäte Nestemäinen lääkejäte Sytostaattijäte Huumaavat aineet Tartuntavaarallinen lääkejäte Jodia ja bromia sisältävä lääkejäte	Vanhentuneet tai muuten pilaantuneet lääkkeet, sekä lääkevalmisteet, joiden käyttökelpoisuudesta ei voida varmistua. Lääkejätteisiin kuuluvat myös ne lääkkeet, joiden käyttö on kielletty viranomaisen, lääkkeen valmistajan tai myyntiluvan haltijan toimesta ja ne on määrätty poistettavaksi kulutuksesta HUOM! Potilaiden henkilökohtaisia, avohuollon	Apteekki, osastotoiminto, leikkaussali, toimenpidehuone, tutkimushuone	Käyttämättömät ja vanhentuneet lääkkeet, kuljetuksessa tai säilytyksessä vaurioituneet lääkkeet, kulutuksesta poistetut lääkkeet; lääkkeet, joiden käyttökelpoisuudesta ei voida varmistua ja joiden käytön viranomaiset ovat kieltäneet; joiden käytön lääkkeen valmistaja tai myyntiluvan haltija ovat kieltäneet, käyttämättömät ja käytetyt injektiot, liuokset, lääkejämiä sisältävät infuusionestepakkaukset ja letkuyhdistelmät	Lääkekaappi/ lukittu laatikko Usein valkoinen tai sininen , joskus lukollinen.	Lääkejäte palautetaan sairaala-apteekkiin sinetöidyssä kuljetuslaatikossa Kaikki nestemäisiä lääkeaineita sisältäneet injektiopullot, ampullit ja muut lasipakkaukset, joita ei saada varmuudella tyhjennetyksi, ovat vaarallista jätettä Lukittu tila, Lukittavassa lääkekaapissa ennen hävitystä.	Sairaala-apteekin kautta hävitykseen

Lääke-aerosolit	apteekista hankittuja lääkkeitä ei saa palauttaa sairaala-apteekkiin, vaan ne tulee toimittaa avohuollon apteekkiin hävitettäväksi					
Metalliromu (muu kuin metalli-pakkaukset)	Poisheitettävät metalliosat	Kaikki tilat	Sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin kuuluvista koneista ja laitteista poistetut metalliosat		Kerroksen jätehuone, ilmoitus Tuomilogistiikalle kuljetusta poishakua varten ja sieltä edelleen Jätekeskukseen 1. kerros	
Muovijäte (muu kuin pakkausmuovi)	Muu kuin pakkausmuovi	Apteekki, osastotoiminto, leikkaussali, poliklinikkatoiminta, toimenpidehuone, tutkimushuone			Kerroksen jätehuone ja sieltä edelleen Jätekeskukseen 1. kerros	
Pahvi	Pahvilaatikat	Apteekki, logistiikkaterminaalili, palvelukeittiö	Pakkauspahvi, kartonki	Rullakko	Likainen logistiikka-aula rullakko	Logistiikkapihan puristin
Pakkausjäte	Elintarvike-pakkaukset, pakkauksiin käytetyt materiaalit (paperiset pakkaukset puu, pahvi, muovi) Terveystuotteiden pakkauslasijäte	Apteekki, osastotoiminto, leikkaussali, toimenpidehuone, tutkimushuone, potilashuone, henkilökunnan taukotila, palvelukeittiö, logistiikkatilat, tekniikka	Muovi, metalli, lasi Liuos- ja infuusiopakkaukset, lageneulat ja ampullit, on kerättävä erillään muusta pakkauslasijätteestä, koska niillä on erilainen käsittelyreitti	Rullakko/kerroksen jätehuone	Logistiikkapihan puristin	Pakkausjätteen jätehuollon järjestäminen kuuluu jätelain mukaan tuottajien vastuulle
Paperi		Kaikki tilat	Paperijätteisiin kuuluvat toimistopaperit, sanoma- ja aikakauslehdet, kirjekuoret, luettelot ja pehmeäkantiset kirjat	Tiloissa keräysastia	Kerroksen jätehuone	Jätekeskus 1.kerros, josta ne haetaan
Paristot ja pienakut	Kannettavat paristot ja akut ovat suljettuja, ja niitä voi kantaa vaivatta kädessä	Apteekki, osastotoiminto, leikkaussali, toimenpidehuone, tutkimushuone, potilashuone, henkilökunnan taukotila, palvelukeittiö, logistiikkatilat, tekniikka	Nappiparistot, AA-paristot sekä paristot ja akut, joita käytetään esimerkiksi matkapuhelimissa, tietokoneissa, hygieniatuotteissa ja pölynimureissa	Yksikössä keräilyastia	Kerroksen jätehuone	Jätekeskus 1.kerros Paristojen ja akkujen jätehuollon järjestäminen kuuluu tuottajan vastuulle (valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista, 520/2014)
Pistävät ja viiltävät (särnäisjäte)	Pistävät ja viiltävät esineet	Leikkaussali, potilashuone, hoituhuone, tutkimushuone, toimenpidehuone	Neulat, turvaneulat, lasiampullit, veitset, ampulliviilat, lansetit, skalpellit	Viiltävä ja pistävä jäte tulisi kerätä syntypaikalla standardin SFS-EN ISO 23907-1:2019 mukaiseen astiaan (SFS, 2019), kestävät lävistämistä ja vuotoja Keltainen neula-astia, läpäisemätöntä muovia, kansi suljettavissa	Kerroksen jätehuoneessa Suoraan suljettavassa astiassa	Vaarallinen jäte 1.kerros Viiltävää ja pistävää jätettä ei pidä puristaa kasaan pakkaavalla jätetalustella Erikoisjätekuljetus

				pysyvästi (snap lock)		
Radioaktiivinen jäte	Radioaktiivisia aineita ja radioaktiivisten aineiden saastuttamia laitteita, tavaroita ja aineita, joilla ei ole käyttöä ja jotka on radioaktiivisuutensa takia tehtävä vaarattomiksi	Kuvantaminen, isotoopit		Radioaktiivisten aineiden säilytysastia isotoopit ja kuvantaminen	Radioaktiiviset aineet toimitetaan yhdessä logistiikkaterminaalien henkilön kanssa kohteeseen ja samalla toimittaja ottaa vanhat radioaktiivisten aineiden astiat mukaansa. Huomioitava puoliintumisajat	
Rasvanerotus-kaivojen liete	Rasvanerotus-kaivojen jäte tyhjennetään tarpeen mukaan	Palvelukeittiö			Suosittelava tyhjennysväli on vähintään kaksi kertaa vuodessa, sillä hytyneet rasvat voivat tukkia kiinteistön omat viemärit ja aiheuttaa ongelmia kunnallisessa jätevesiverkostossa	Kuuluuko ruokapalvelutuottajalle?
Röntgenjätteet	Kehitysnesteet, jätefilmit, vanhat kuvat	Kuvantaminen	Hopeaa sisältävät nesteet, jätefilmejä sekä erilaisia filmien kehittämisestä syntyviä kemikaalijätteitä	Kehitysnesteet kerätään omiin säiliöihin, usein etiketein merkittyinä Vaarallisen jätteen keräysmääräysten mukaiset	Kerroksen jätehuone	Vaarallinen jäte 1.kerros
Sekalainen yhdyskuntajäte	Sekalaiseen yhdyskuntajätteen kuuluvat sellaiset yhdyskuntajätteet, joita ei voida kierrättää materiaalina		Likaantuneet pakkaukset, jotka eivät kelpaa pakkausten erilliskeräykseen kierrätyskelvottomat tekstiilit muovijätteet, jotka eivät kelpaa erilliskeräykseen hehkulamput y kuumuutta kestävä lasi, posliini ja keramiikka juomalasit	Sekajäteastia / kierrätys	Jäteastia, Jätehuone	Kunnan jätehuolto
Sytostaattijätteet		Apteekki, osastotoiminnot, päiväsairaala	Sytostaattijätteeksi lasketaan kaikki käyttämättömät solunsalpaajalääke-erät ja laimennokset sekä kaikki sytostaattien kanssa kosketuksissa ollut materiaali, esimerkiksi ruiskut, neulat, ampullit ja suojaimet	Nestemäisten sytostaattien ja sytotoksisten lääkkeiden pakkaukset katsotaan kuitenkin aina vaaralliseksi jätteeksi, eikä niitä pidä tyhjentää kerääjän avulla Sytostaattijäte pakataan osastoilla erilliseen jätetoppiin, joka suljetaan tiiviisti ja laitetaan tyyppihyväksytyyn tynnyriin. Tynnyriin merkitään osaston (tai yhteisastioissa kiinteistön) nimi ja teksti	Lääkejäte palautetaan sairaala-apteekkiin sinetöidyssä kuljetuslaatikossa	Sairaala-apteekin kautta hävitykseen

				"Sytostaattijäte, UN 1851".		
Sytostaattisärmäisjäte		Apteekki, osastotoiminnot, päiväsairala	Sytostaattien valmistelussa ja annostelussa syntyvä viiltävä/pistävä jäte kerätään erilliseen riskijäteastiaan, joka on asianmukaisesti merkitty	Sytostaattijäte pakataan osastoilla erilliseen jätepussiin, joka suljetaan tiiviisti ja laitetaan tyyppihyväksytyyn tynnyriin. Tynnyriin merkitään osaston (tai yhteisastioissa kiinteistön) nimi ja teksti "Sytostaattijäte, UN 1851".	Lääkejäte palautetaan sairaala-apteekkiin sinetöidyssä kuljetuslaatikossa	Sairaala-apteekin kautta hävitykseen
Sähkölaitteet	Terveystenhuollossa syntyviä sähkö- ja elektroniikkalaitteita		Suuret lääkinnälliset laitteet Pienet lääkinnälliset laitteet Keittiölaitteet Sähkötyökalut: pienlaitteet kuten radiot, televisiot, elektroniset lelut, hiustenkuivaajat, puhelimet ja valaisimet Loisteputket, elohopealamput, energiansäästölamput ja ledilamput		Kerroksen jätuhuone Tilataan kuljetus Tuomilogistiikasta	Jätekeskus
Tartuntavaarallinen jäte	Jäte, joka voi sisältää taudinaiheuttajia	Leikkaussali, hoituhuone, tutkimushuone, toimenpidehuone	Veriset sidokset, suojamateriaali ja -välineet, laboratoriomateriaalit, ruiskut yms.	Punainen tai keltainen eristeastia Tiivis, kannellinen, usein polttokelpoinen muovi. UN-hyväksyttyjä astioita (soveltuvat vaarallisten aineiden kuljetukseen)	Erillinen lukittu tila Säilytetään yksikössä ja tilataan kuljetus Tuomilogistiikasta	Vaarallisten jätteiden varasto 1.kerros Poltto [kumppaniyritys]
Tartuntavaaralliset ja implantoitavat lääkinnälliset laitteet	Nämä laitteet eivät kuulu tuottajan vastuulle, vaan terveydenhuollon yksikkö vastaa itse niiden jätetuollon järjestämisestä		In vitro -diagnostiikkaan tarkoitettut ja muut lääkinnälliset laitteet, joiden oletetaan muuttuvan tartuntavaaralliseksi ennen laitteen käyttöajan päättymistä, sekä aktiiviset implantoitavat laitteet	Punainen tai keltainen eristeastia Tiivis, kannellinen, usein polttokelpoinen muovi. UN-hyväksyttyjä astioita (soveltuvat vaarallisten aineiden kuljetukseen)	Säilytetään yksikössä ja tilataan kuljetus Tuomilogistiikasta	Vaarallisten jätteiden huone Poltto [kumppaniyritys]
Tavanomainen jäte ja muu sekajäte (18 01 04 jätteet)	Sekajäte Muu potilasjäte	Kaikki tilat Leikkaussali, potilashuone, hoituhuone, tutkimushuone, toimenpidehuone, henkilökunnan taukotilat,	Paperit, pahvi, likaiset servietit, käytetyt ruokailuvälineet, ruokailuastiat Sidetarpeet, kipsisiteet, liinavaatteet, kertakäyttövaatteet, vaipat	Sekajäteastia / kierrätys Lajitellaan paikallisten jätetuollomääräysten mukaisesti	Jätuhuone	Logistiikkapihan jätepuristin Kunnan jätetuolto?

		toimistot, odotusaulat				
Tietosuojajäte	Tietosuojattava jäte	Kaikki tilat	Paperiseen tietosuojattavaan jätteeseen kuuluvat kaikki henkilötietoja sisältävät paperit, kuten laskut, potilaskertomukset ja reseptit, tiliotteet ja veroliput, muistiot, tositteet sekä sopimukset	Tietosuojattava jäte kerätään lukollisiin tietoturva-astioihin	Kopiohuone	MIKÄ FIRMA hakee nämä kopiohuoneesta tilauksesta?
	Muu tietosuojattava jäte		Muu tietosuojattava jäte koostuu kaikesta muusta tietosuojattavasta materiaalista paitsi tietosuojattavasta paperijätteestä			
Tekstiilijäte	Sairaalatekstiilit ovat pääosin tavanomaisia luonnon- ja sekoitekuiduista valmistettuja liina-, potilas- ja työvaatteita.				Jätehuone Ilmoitus Hämeen Tekstiilihuollolle ja sovitaan kierrätys	Sairaalatekstiilit kierrätetään Hämeen Tekstiilihuollon kautta?
Vaarallinen jäte	Lääkejätettä sisältäviä ruiskuja tai rikkonaisia ampulleja, on viiltävä ja pistävä jäte		Lyijyä sisältävät kasetit ja suojaesiliinat		Jätehuone	Vaarallinen jäte 1.kerros
	Lyijyjäte Anestesiakalkki Tunnistamaton jäte		Anestesiakalkki (eli hengitysilmasuodattimie n jäte) on vaarallista jätettä sisältämiensä emäksisten aineiden vuoksi			
			Tutkimus- ja kehitystoiminnassa syntyvä kemiallinen tai biokemiallinen jäte, jota ei ole tunnistettu tai joka on uusi ja jonka vaikutusta ihmiseen tai ympäristöön ei tunneta			
Värikasetit	Tulostimien värikasetit		Kopiokoneiden, laserfaksien ja lasertulostimien tyhjät värikasetit ja mustepatruunat		Jätehuone Värikaseteille varattu hyllytila	Jätekeskus 1. kerros
						Kierrätykseen kelpaamattomat tyhjät värisäiliöt voidaan hävittää polttamalla
Öljyjäte		Varavoimalaitteet, varavoimakeskus	Jäteasetuksen mukaan öljyjätteellä tarkoitetaan jäteöljyä tai muuta öljyä sisältävää jätettä		Jäteöljy säilytetään varavoimakeskuks essa	Tilataan erillinen haku

1. Henkilöstön koulutus ja ohjeistus

- **Perehdytys:** Kaikki Assin työntekijät perehdytetään jätehuoltoon.
- **Koulutus:** Vuosittaiset koulutukset tartuntavaarallisista ja vaarallisista jätteistä.
- **Ohjeet:** Selkeät opasteet ja ohjeistukset jokaisessa jätepisteessä.

2. Seuranta ja raportointi

- Jättemäärät seurataan neljännesvuosittain.

- Poikkeamat raportoidaan vastuuhenkilölle ja korjaaviin toimiin ryhdytään viipymättä.
- Raportointi kunnalliselle ympäristöviranomaiselle tarvittaessa.

3. Yhteistyökumppanit

Kumppani	Tehtävä	Yhteystiedot
[Jäteyhtiön nimi]	Tartuntavaarallisen jätteen kuljetus ja poltto	[puhelin/sähköposti]
[Apteekki]	Lääkejätteen vastaanotto	[yhteystiedot]
[Kemianjäteyritys]	Kemikaalien hävittäminen	[yhteystiedot]

4. Päivitykset ja tarkastukset

- Jätesuunnitelma tarkistetaan **vuosittain** tai aina toiminnan merkittävien muutosten yhteydessä.